

Sygn. akt II Cz 371/13

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Bednarek-Moraś (spr.)

Sędziowie: SO Wiesława Buczek-Markowska

SO Marzenna Ernest

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 12 czerwca 2013 r. w S.

sprawy z powództwa K. N.

przeciwko A. J.

o uzgodnienie treści księgi z rzeczywistym stanem prawnym

na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. akt I C 437/11

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt II Cz 371/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2013 r., I C 437/11, Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie oddalił wniosek K. N. o zabezpieczenie roszczenia poprzez ustanowienie zakazu zbywania lokalu przy pl. (...) w S. (pkt 1.) oraz odmówił podjęcia zawieszzonego postępowania. (pkt 2.).

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd I instancji podniósł, że pozwem z dnia 26 stycznia 2011 r. powódka K. N. wystąpiła o uzgodnienie treści księgi wieczystej prowadzonej dla lokalu przy pl. (...) w S. z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wykreślenie wpisanej jako właścicielki A. J. i wpisanie U. N. w udziale do 3/4 i K. N. w udziale do 1/4. Postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2011 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie na skutek zażalenia powódki zmienił postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 01 lutego 2011 r. w ten sposób, że zabezpieczył roszczenie powódki zgłoszone w niniejszej sprawie i dokonał wpisu ostrzeżenia o roszczeniu powódki w księdze wieczystej prowadzonej dla lokalu przy pl. (...). Sąd zaznaczył też, że postanowieniem z dnia 13 października 2011 r. zawiesił postępowania w niniejszej sprawie w oparciu o art. 177 § 1 k.p.c., uznając, iż rozstrzygnięcie niniejszej sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania cywilnego. Tym innym postępowaniem cywilnym była sprawa o sygn. II Ns 664/10 o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku po P. N.. Kolejno, Sąd podniósł, że wnioskiem z dnia 16 sierpnia 2012 r. K. N. zwróciła się o podjęcie zawieszzonego postępowania a wnioskiem z dnia 25 października 2012 r. o zabezpieczenie roszczenia poprzez ustanowienie zakazu zbywania lokalu przy pl. (...) w S.. W ocenie Sądu Rejonowego wnioski te nie zasługiwały na uwzględnienie. W kontekście wniosku o udzielenie zabezpieczenia Sąd

przywołał treść przepisów art. 730 k.p.c., art. 730¹ k.p.c., art. 755 § 1 k.p.c. i art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z (...), nr 124, poz. 1361 ze zm.) i zaznaczył, że w jego ocenie, na obecnym etapie postępowania nie została spełniona przesłanka uprawdopodobnienia roszczenia określonego w pozwie. Żądanie powódki zostało sformułowane bowiem w sposób, który uniemożliwia jego uwzględnienie, gdyż w sprawie o sygn. II Ns 664/10 zapadło postanowienie zmieniające orzeczenie o stwierdzeniu nabycia spadku po P. N., w ten sposób, że spadek nabyły U. N., K. N. i E. N. w udziałach po 1/3. To zaś oznacza, iż ewentualne udziały U. N. i K. N. w lokalu przy pl. (...) w S. są inne niż to zostało określone w pozwie. Nadto po stronie powodowej będzie zachodził brak w legitymacji czynnej, gdyż między spadkobiercami P. N. istnieje w niniejszej sprawie współuczestnictwo konieczne, a brak ten nie jest możliwy do usunięcia podczas zawieszenia postępowania w sprawie (art. 179 § 3 k.p.c.). Z tych też względów, Sąd orzekł, jak w punkcie 1. Z kolei w zakresie wniosku o zawieszenie postępowania, Sąd I instancji wskazał, że także on nie zasługiwał na uwzględnienie. Podniósł, że w jego ocenie nie ustały powody jego zawieszenia. Wprawdzie w sprawie o sygn. II Ns 664/10 zapadło prawomocne postanowienie, jednakże dla powódki został ustanowiony pełnomocnik z urzędu do sporządzenia skargi kasacyjnej i termin do sporządzenia tej skargi jeszcze nie upłynął. To zaś oznacza, iż orzeczenie z dnia 07 września 2011 r. może zostać jeszcze wzruszone na skutek rozpoznania skargi. W tym też zakresie, wskazał na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 1966 r., I CZ 112/66.

Zażalenie na powyższe orzeczenie wywiodła powódka, zaskarżając je w całości. Wniosła o jego uchylenie, poprzez uwzględnienie wniosków.

W uzasadnieniu zażalenia, strona powodowa podniosła, że sprawa IINs 664/10 zakończyła się prawomocnie w dniu 25.01.2012 r., w tym bowiem dniu, Sąd Okręgowy wydał orzeczenie w sprawie (II Ca 1248/11). Dodała, że możliwość wniesienia przez nią skargi kasacyjnej nie powinna stanowić podstawy oddalenia wniosku o podjęcie zawieszono postępowania. W dalszej części zażalenia, powódka przedstawiła swoje stanowisko w sprawie, jak również dotychczasowy przebieg tak niniejszego, jak i innych postępowań, toczących się z jej inicjatywy przeciwko A. J., jak również dotyczących stwierdzenia nabycia spadku po P. N.. Z kolei odnośnie odmowy udzielenia zabezpieczenia żaląca podniosła, że w jej ocenie winien on zostać uwzględniony, jako że obawia się, że pozwana może zbyć lokal mieszkalny położony w S. przy Pl. (...).

W uzupełnieniu zażalenia powódki, jej pełnomocnik wskazał, że strona powodowa zaskarży postanowienie w całości. Wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez udzielenie zabezpieczenia i podjęcie zawieszono postępowania, ewentualnie zaś o uchylenie zaskarżonego postanowienia, zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu, pełnomocnik żalącej podniósł, że bezspornym jest, że w trakcie zawieszenia postępowania sąd jest władny do podjęcia czynności mających na celu podjęcie postępowania, zabezpieczenie roszczenia lub zabezpieczenie dowodu - art. 179 § 3 k.p.c. Stąd też w jego ocenie, argument Sądu, że nie może zabezpieczyć roszczenia z tego powodu, że zapadło orzeczenie zmieniające postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po P. N. i w miejsce U. N. i K. N. zostały wpisane jako spadkobierczynie U. N. w 1/3, K. N. w 1/3 i E. N. w 1/3, nie ma związku z niniejszym wnioskiem, który winien być jego zdaniem rozpoznany w oparciu tylko o przepis art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 06.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece w zw. z art. 179 k.p.c. Dodał przy tym, że argumenty uprawdopodobniające roszczenie zostały przez powódkę wskazane należycie i zasadnie. Wskazał też, że oczywistym jest, że powódka po wszczęciu postępowania złożyła pismo procesowe wskazujące na nowy udział spadkobierców w masie spadkowej po P. N.. Nie mogła jednak tego uczynić, bo postępowanie było i jest zawieszono. Kolejno zaznaczył, że jego zdaniem Sąd niezasadnie oddalił wniosek o podjęcie zawieszono postępowania, albowiem aktualnie nie toczy się inne postępowanie, które może mieć wpływ na niniejsze. Przy tym zaznaczył, że jakkolwiek praktyce sądowej zaistniała rozbieżność stanowiska co do dopuszczalności zawieszenia postępowania w oparciu o przepis art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w sytuacji, gdy w sprawie prejudycjalnej wniesiona została rewizja nadzwyczajna (orzeczenie SN z dnia 25 września 1958 r., 3 CZ 172/58; z dnia 19 października 1966 r. I Cz 112/66), jednakże w jego ocenie za słuszne należy uznać stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w orzeczeniu z o sygn. akt I ACz 460/93.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie powódki okazało się nieuzasadnione.

Na wstępie wskazać należy, iż Sąd Rejonowy zasadnie oddalił wniosek powódki o podjęcie zawieszono postępowania.

Sądowi Okręgowemu z urzędu wiadomym jest, że w dniu 06 czerwca 2013r., akta sprawy II Ns 664/10 wraz ze skargą kasacyjną K. N. od orzeczenia Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 25 stycznia 2012 r., sygn. akt II Ca 1248/11, zostały przesłane do Sądu Najwyższego (sygn. akt II WSC 14/13). W ocenie Sądu Odwoławczego, ewentualne orzeczenie Sądu Najwyższego w przedmiocie kręgu spadkobierców po P. N. może mieć zasadniczy wpływ na wynik niniejszej sprawy. Stąd też, jakkolwiek postępowanie w sprawie II Ns 664/10 zostało prawomocnie zakończone (skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia), to jednakże z uwagi na możliwą prejudycjalność tego orzeczenia, uzasadnione jawi się nie podejmowanie niniejszej sprawy.

Przy tym, Sąd Okręgowy podnosi, że aprobuje stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w orzeczeniach z dnia 19 października 1966 r., I CZ 112/66.

Podstawę ewentualnego udzielenia zabezpieczenia stanowi przepis art. 730 § 1 k.p.c., w myśl którego w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia.

Zgodnie z przepisem art. 730¹ § 1 k.p.c., udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Paragraf 2 wskazanego przepisu stanowi, iż interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie, zaś § 3, że przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należną ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę.

Z kolei przepis art. 10 ust. 2 zdanie 3 ustawy z dnia 6 lipca 1986 r. o księgach wieczystych i hipotece (t. jedn. Dz. U. 2001, Nr 124, poz. 1361 ze zm.) stanowi, że do udzielenia zabezpieczenia roszczenia o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym nie jest potrzebne wykazanie, że powód ma interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Mając powyższe na uwadze należy więc stwierdzić, że przy ustalaniu zabezpieczenia w sprawie o uzgodnienie treści księgi z rzeczywistym stanem prawnym, sąd bada jedynie czy strona powodowa uprawdopodobniła roszczenie. Nie bada natomiast samej zasadności roszczenia.

O uprawdopodobnieniu roszczenia mówimy wówczas, gdy na pierwszy rzut oka, zachodzi znaczna szansa na jego istnienie. Zgodnie z art. 243 k.p.c. zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu. Wymóg uprawdopodobnienia roszczenia oznacza konieczność uprawdopodobnienia faktów, z których jest ono wywodzone. Uprawdopodobnienie stanowi zatem odstępstwo od ogólnej reguły dowodzenia stwierdzonych faktów na korzyść tej strony, której ustawa zezwala w określonym wypadku na uprawdopodobnienie faktu, na który się powołuje zamiast udowadniania go.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy błędnie uznał, że powódka nie uprawdopodobniła roszczenia. Z treści pozwu wynika bowiem, że domaga się ona wpisu w dziele II w księdze wieczystej Kw (...) poprzez wykreślenie A. J. i wpisania w to miejsce U. N. w udzielenie do 3/4 i K. N. do 1/4. Stanowisko takie jest konsekwencją twierdzeń wnoszonych przez stronę, że lokal nabyty został w trakcie trwania małżeństwa U. N. i P. N. ze środków trwałych i stanowił majątek wspólny małżonków, zatem dziedziczeniu podlegał tylko udział 1/2 w lokalu. Sądowi Okręgowemu znana jest treść orzeczenia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 07 września 2011 r., sygn. akt II Ns 664/10, którym to ww. Sąd zmienił w punkcie I postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie

z dnia 22 września 2009 r. w sprawie II Ns 2446/09 w ten sposób, iż stwierdzi, że spadek P. N., zmarłym w dniu 08 września 2009 r. w S. i tam ostatnio zamieszkałym przy Placu (...), na podstawie ustawy nabyły z dobrodziejstwem inwentarza: - żona U. N. (córka F. i S.), - córka K. N. (córka P. i U.), -córka E. N. (córka P. i Z.), po 1/3 części każda. Orzeczenie to jak już wcześniej wskazano jest prawomocne, ale aktualnie akta przedstawiono Sądowi Najwyższemu ze skargą kasacyjną. Uznać zatem należy, iż przymuszanie strony, która wywiodła skargę kasacyjną, do precyzowania pozwu w niniejszej sprawie zgodnie z treścią orzeczenia, które próbuje dostępnymi jej środkami prawnymi wzruszyć, wydaje się nieuzasadnione.

Również okoliczność, że w przypadku oddalenia skargi, powstanie potrzeba zweryfikowania roszczenia pozwu oraz legitymacji czynnej, jako że między spadkobiercami P. N. istnieje w niniejszej sprawie – tj. o uzgodnienie treści księgi wieczystej – współuczestnictwo konieczne, nie może pozbawiać strony ewentualnego zabezpieczenia.

Rację ma też pełnomocnik żalącej, że w czasie trwania zawieszenia postępowania, sąd w trybie art. 179 § 3 k.p.c. może udzielić zabezpieczenia.

Wskazać jednak należy, iż strona uzyskała już wystarczające zabezpieczenie roszczenia pozwu poprzez wpisanie w księdze wieczystej ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu o uzgodnienie treści księgi wieczystej (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 27 kwietnia 2011r. sygn. akt IACz 223/11). Wpis ten wyłącza działanie rękami księgi wieczystej, co do zgodności wpisów ze stanem prawnym wynikający z art. 3 u.k.w.ih. i zakaz zbywania, jakiego obecnie domaga się strona nie wywołałby skutków dalej idących. W tym stanie rzeczy wniosek o dodatkowe zabezpieczenie podlegał oddaleniu.

Z tych też względów, w oparciu o przepis art. 385 k.p.c., Sąd II instancji orzekł, jak w sentencji.